

Posudok k bakalárskej práci Ivy Dvořákovéj – *Ženské hrdinky v románu Los pasos perdidos od A. Carpentiera*

Študentka Iva Dvořáková si zvolila pomerne zaujímavú tému bakalárskej práce; ženské postavy v Carpentierovom diele analyzuje na základe štyroch kritérií: vlastnej charakteristiky postavy, prostredia, vzťahu s protagonistom a role. Tento prístup umožňuje ženské postavy podrobne popísať z viacerých uhlov pohľadu.

Pozornosť upriamuje na tri postavy: manželku Ruth, milenku Mouche a Rosario. V prípade manželky je poukazované na problematické manželstvo, v ktorom na prvom mieste nie je ani pre jedného z aktérov vzťah, ale kariéra (s. 10). Manželstvo je tak zbavené citového prvku a plní skôr sociálnu a ekonomickú funkciu, ktorú podtrhuje buržoázne a veľkomestské prostredie, ktoré tiež kritizované (s. 11-12). Napriek tomu, že manželstvo v konečnom dôsledku neplní svoju funkciu, sa ho manželka snaží zo svojej pozície „mujer virtuosa“ zachrániť – aj napriek svojej nefunkčnosti je manželstvo stále buržoáznou spoločensko-ekonomickou „hodnotou“. Ako študentka správne poznamenáva, postava Ruth kolíše medzi rolou manželky a divadelnej herečky, pričom z uhla pohľadu protagonistu sa tieto role prelínajú.

Milenka Mouche je postava, prostredníctvom ktorej vyjadruje autor kritiku bohémskeho umeleckého prostredia vo veľkomeste, ktoré je zosobením dekadencie oproti autenticite latinskoamerického pralesa (s. 18). Za prínosnú považujem časť práce, v ktorej študentka rozoberá spôsob, ktorým sa autor prostredníctvom postavy Mouche vyrovnáva so surrealizmom, ktorý odmieta a namiesto neho sa uchýľuje k latinskoamerickej kultúre a k jej autenticite (s. 19-20).

Posledná analyzovaná postava – Rosario – symbolizuje latinskoamerickú autenticitu a ako jediná umožňuje protagonistovi návrat ku koreňom (s. 29-31); študentka poukazuje na význam tejto postavy ako „mujer de origen“, „interpretácnym kľúčom hispanoamerického románu“ (s. 36). Taktiež pri tejto postave správne poukazuje na špecifickú formu ženskej podriadenosti mužovi: protagonistovi sa Rosario podriaďuje vedome („Úmyslně se staví do pozice závislé na hrdinovi. Zavazuje se mu sloužit a vykonáva pro něj podřadné práce:...“), ale zároveň si dokáže obhájiť svoju nezávislosť odmietnutím manželského zväzku s protagonistom a vytvorením nového vzťahu po jeho odchode (s. 35-36). Spomedzi ostatných žien je Rosario tou, ktorá sa protagonistovi najviac podriaďuje, ale jej „podriadenie sa“ nie je absolútnym a bezvýhradným; napokon si aj napriek podriadeniu zachováva svoju nezávislosť.

Pri analýze vzťahu jednotlivých ženských postáv s protagonistom študentka opakovane zdôrazňuje egocentrické a „machistické“ tendencie protagonistu, ktorý neváha vo vzťahu so ženami použiť manipuláciu a v konečnom dôsledku tak uplatňuje koncept takzvanej „dvojitej morálky“, typický pre patriarchálne spoločnosti.

Poukazuje aj na problematiku absencie ženského pohľadu v diele, ktorá je spojená s naratívnou technikou a homodiegetickým rozprávačom.

Prostredie, ktoré má v tomto románe významné miesto je jedným z určujúcich faktorov pre vzťah medzi protagonistom a ženskými postavami. Ako študentka správne poznamenáva, z priestorov, ktoré sú v románe popisované, je prales cieľom, ktorý protagonista potrebuje nevyhnutne dosiahnuť za účelom sebapoznania a autentickej sebarealizácie. (s. 32).

V rámci analýzy ženských postáv sa autorka práce zaoberá aj problematikou maskulinity a patriarchálneho pohľadu na svet. Opakovane poukazuje na protagonistove patriarchálne sklony, ktoré sa prejavujú nielen v jeho miestami až „nepriateľskom“ postoji voči vlastnej manželke, ale aj vo vnímaní milenky Mouche ako objektu, ktorý „využíva“ k uspokojeniu sexuálnych potrieb, ale neprechováva k nej žiadne city a ani úctu, čo sa definitívne prejavuje v prostredí pralesu. Vyjadrenie maskulinity a patriarchálnych tendencií je popisované v kontexte Tierras de Caballo (s. 5-6; s. 31-33).

Študentka si zvolila veľmi zaujímavú tému a k analýze ženských postáv pristupuje detailne; analýza je kvalitná a študentka preukazuje nepopierateľnú znalosť tohto románu a Carpentierovho pohľadu na latinskoamerickú autenticitu.

Je však nutné poukázať aj na isté nedostatky, ktoré sa v práci bohužiaľ vyskytli. V prvej časti práce sa študentka venuje definícii pojmov *patriarchát*, *maskulinita*, *sexizmus* a pri definícii týchto pojmov sa odvoláva medzi inými zdrojmi aj na slovníky – konkrétne na *Diccionario de la lengua española (RAE)*, *Oxford English Dictionary* a *Encyclopedia Britannica*. Tieto zdroje nepovažujem za najvhodnejšie – namiesto nich mohla študentka zvoliť špecializované slovníky, napr. sociologické výkladové slovníky. Vzhľadom ku komplexnosti týchto pojmov a odlišných foriem interpretácie je pochopiteľné, že sa študentka snažila o čo najstručnejší a zároveň najvýstižnejší výklad, ale týmto termínom mohla vzhľadom k ich dôležitosti venovať väčší priestor aj v prvej časti práce.

Čo sa týka formálnej stránky práce, je potrebné podotknúť, že v práci chýba resumé, ktoré by v bakalárskej práci malo byť.

Študentka správne cituje použitú primárnu aj sekundárnu literatúru, ale chýbajú preklady uvedených citácií (je odporúčané preklady uvádzať – v prípade, že literárne dielo resp. odborná publikácia nie sú preložené, tak sa odporúča vytvorenie vlastného prekladu).

Túto bakalársku prácu považujem za kvalitnú; spĺňa požiadavky a náležitosti bakalárskej práce a odporúčam ju k obhajobe.

Navrhované hodnotenie: výborný

V Prahe, 24.8.2022

Lívia Kotuláková